

Republika e Kosovës • Republika Kosovo • Republic of Kosovo
Institucioni i Avokatit të Popullit • Institucija Ombudsmena • Ombudsperson Institution

**IZVEŠTAJ
OMBUDSMANA**

Žalba br. 731/2021

Ardian Gashi

**U vezi sa dužinom sudskog postupka pred Osnovnim sudom u Prištini po predmetu
C.nr.2115/19**

Za: Gđu Albina Shabani Rama , predsednica
Osnovni sud u Prištini

Priština, 23.maj 2024. god.

Cilj izveštaja

Cilj ovog izveštaja je da se skrene pažnja Osnovnom sudu u Prištini (OSPr), u vezi potrebe preduzimanja odgovarajućih postupaka za razmatranje i odlučivanje po predmetu C.nr.2115/19, u vezi utvrđivanja prava svojine na nepokretnosti.

Ovaj izveštaj je zasnovan na individualnoj žalbi g. Ardiana Gashija (u daljem tekstu *žalilac*) i pratećoj dokumentaciji koju je dostavila stranka, i na spisima predmeta kojima raspolaže Institucija Ombudsmana (IO) u vezi sa odugovlačenjem sudskog postupka u predmetu C.nr.2115/19.

Ustavna i pravna osnova postupanja Ombudsmana

1. U skladu sa članom 135, stav 3 Ustava Republike Kosovo: „*Ombudsman ima pravo da vrši preporuke i predlaže mere onda kada primijeti kršenje prava i sloboda ljudi od strane organa javne administracije i ostalih državnih organa.*”
2. Takođe, Zakon br. 05/L-019 o Ombudsmanu, član 16, stav 8, definiše da: „*Ombudsman može dati opšte preporuke za funkcionisanje pravosudnog sistema. Ombudsman neće se umešati u slučajevima i drugim pravnim procedurama koja se odvijaju pred sudovima, osim slučaja kada postoji odugovlačenjem procedura.*“

Sažetak činjenica

Činjenice, dokazi i informacije koje IO ima na raspolaganju mogu se sažeti kao u nastavku:

3. U vezi sa ovim pitanjem, žalilac navodi da je njegov otac, sada pokojni Idriz Gashi, kupio katastarsku parcelu P-71914030-01112-0 u površini od 51 ar i 90 metara u Dragovcu. Žalilac navodi da u katastarskom elaboratu nije izvršen prenos prava svojine na navedenoj nepokretnosti.
4. Dana 26.juna 2019.g, obratio Osnovnom sudu u Prištini (OSPr) tužbom radi utvrđivanja prava svojine na nepokretnosti evidentirane u katastru P-71914030-01112-0.
5. Prema rečima žalioca predmet je u sudu evidentiran pod brojem C.nr 2115/19. Podnosilac žalbe dalje navodi da OSPr nije preduzeo nikakve proceduralne radnje do trenutka kada je podneo žalbu Instituciji Ombudsmana.
6. Dana 30.decembra 2021g, Ombudsman je primio žalbu g. Ardiana Gashija, koji se žali na dužinu postupka pred Osnovnim sudom u Prištini u vezi sa predmetom C.nr 2115/19.
7. Dana 15.februara 2022.g, Ombudsman je uputio pismo predsedniku Osnovnog suda u Prištini, u kojem je zatražio da mu se dostave informacije u vezi predmeta.
8. Dana 03.marta 2022.g, Ombudsman je primio odgovor Osnovnog suda u Prištini, u kojem je informisan da je predmetni sudija zadužen predmetom C.nr.2115/19 dana 20.jula 2019.g. Dalje se u dopisu navode informacije o statusu predmeta u kojem su

istaknuti proceduralni postupci od strane predmetnog sudije u smislu dostavljanja rešenja tuženoj strani koja se odnose na odgovor na tužbu i činjenice u vezi preciziranja tužbenog zahteva. Takođe, posebno su naglašene objektivne smetnje za procesuiranje predmeta u smislu nemogućnosti dostavljanja dokumentacije tuženoj strani. Prema navodima iz dopisa, OSPr je vraćena dokumentacija poslata tuženoj strani pa je OSPr dostavio rešenje o odgovoru na tužbu na alternativnu adresu licu predloženom za svedoka. Na kraju dopisa navodi se da će se predmet nesmetano procesuirati nakon prijema odgovora od tužene strane.

9. Dana 13.septembra 2022.g, Ombudsman je uputio pismo OSPr, u kojem je zatražio da mu se dostave informacije u vezi predmeta.
10. Dana 27.septembra 2022.g, Ombudman je primio odgovor da predmetni sudija završava predmete iz 2014.g, i usled preopterećenosti predmetima, isti nije imao priliku da preduzme bilo kakav dalji postupak.
11. Dana 19.aprila 2023.g, Ombudsman je uputio pismo OSPr, u kojem je zatražio da mu se dostave informacije u vezi statusa predmeta.
12. Dana 11.maja 2023.g, na zahtev Ombudsmana o statusu predmeta žalio, dobijen je odgovor da je predmetni sudija preopterećen starijim predmetima, a predmet C.nr.2115/19 biće obrađen u razumnom roku, prema redosledu pristizanja u Sud i shodno prioritetima suda.
13. Dana 01.februara 2024.g, punomoćnik žalio je obavestio IO da OSPr nije dalje postupao po ovom predmetu.

Pravni instrumenti koji su na snazi u Republici Kosovo

14. Ustav Republike Kosovo u članu 21, navodi: "*Republika Kosovo štiti i garantuje ljudska prava i osnovne slobode, [...].*"
15. Pravo na pravično i nepristrasno suđenje, predviđeno je članom 31.1. Ustava: "*Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*"
16. Takođe, Sudska Zaštita Prava, u članu 54, Ustava propisuje: "*Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.*"
17. Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (EKLJP) je pravni dokument direktno primenjiv Ustavom Republike Kosovo i ima premoć u slučaju sukoba, nad svim zakonskim odredbama i ostalim aktima javnih institucija.¹ Shodno tome, stav 1, člana 6. EKLJP garantuje da: "*Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku*"

¹ Ustav Republike Kosovo, član 22

18. Zakon br. 03/L-199 o sudovima, , član 7, stav 2, propisuje: “*Svako lice ima ravnopravan pristup sudovima i nikome se ne uskraćuje pravo na pravedno suđenje u skladu sa redovnim zakonskim postupkom ili pravo na jednaku zakonsku zaštitu. Svako fizičko i pravno lice ima pravo na pravedno suđenje i unutar razumnog vremenskog roka.*”
19. Dok po članu 7. stav 5, istog zakona propisano je da: “*Svi sudovi treba da funkcionišu na brz i efikasan način kako bi obezbedili brzo rešavanje predmeta.*”

Pravna analiza

20. Ombudsman skreće pažnju na član 53. Ustava Republike Kosovo, prema kojem se ljudska prava i osnovne slobode garantovane ovim Ustavom tumače u skladu sa sudskim odlukama Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP).
21. U mnogim slučajevima, ESLJP istakao je da pravo stranke da se njegov slučaj reši u razumnom roku, predstavlja ključni element prava na pravično i nepristrasno suđenje, kako je zagarantovano članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima.
22. Ombudsman podseća da je sudska praksa ESLJP utvrdila da se dužina postupka normalno računa od vremena početka sudskih postupaka (vidi između ostalog presudu *Moldovan i drugi protiv Rumunije* od 12. jula 2005. god., i *Sienkiewicz protiv Poljske*, 30. septembra 2003.god.) do vremena kada je slučaj završen i/ili je presuda izvršena (vidi presudu *Poitier protiv Francuske* od 8. novembra, 2005. godine).
23. Ombudsman, u vezi sa neobaveštavanjem stranke o fazi u kojoj se nalazi njihov predmet, nalazi da prema odlukama ESLJP-a jedan od faktora koji se treba uzeti u obzir je ponašanje nadležnih pravosudnih i administrativnih organa, i da je odgovornost suda da organizuje svoj rad tako da pojedinci budu informisani o toku i ishodu njihovih predmeta u razumnom roku. (vidi Presudu *Zimmermann i Steiner protiv Švajcarske* od 13. jula 1983).
24. Prema praksi ESLJP (vidi *Poiss protiv Austrije*, § 50, *Bock protiv Nemačke*, § 35), izračunavanje vremena za postupanje u sudskom postupku počinje od trenutka podnošenja tužbe nadležnom sudu, a u konkretnom slučaju počinje da se izračunava od 13 marta 2017. godine, kada je žalilja podnela tužbu OSPr, do dana objavljivanja ovog izveštaja.
25. Istovremeno, nedostatak efektivnog pravnog leka u smislu kršenja njegovog prava na poštenu raspravu u razumnom vremenskom roku, koje je garantovano članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima, koji čini kršenje člana 13. Konvencije [Pravo na delotvorni pravni lek], koji kaže: „*Svako kome su povređena prava i slobode predviđeni ovom Konvencijom, ima pravo na efektivni pravni lek pred nacionalnim vlastima, čak i onda kada su povredu učinila lica prilikom vršenja svoje službene dužnosti.*“
26. Član 13, EKLJP direktno odražava obavezu države da prvenstveno štiti ljudska prava putem svog pravnog sistema, postavljajući ovom prilikom dodatnu garanciju za pojedinca, kako bi se osiguralo da on, ili ona uživa prava efektivno. Ukoliko se posmatra iz ove perspektive, pravo pojedinca na pravično suđenje u razumnom roku biće manje

efikasno, ukoliko ne postoji mogućnost da pojedinac prvenstveno podnese ovu žalbu pred lokalnim vlastima. Zahtevi člana 13, podržavaju zahtev člana 6 (vidi gore pomenutu presudu *Kudla protiv Poljske*). Tako, Član 13, garantuje delotvoran pravni lek pred nacionalnim vlastima zbog navodnog kršenja zahteva iz člana 6, da se slučaj razmotri u razumnom roku. Obzirom da se navedeni slučaj odnosi na žalbu u vezi dužine postupka, član 13, Konvencije je primenjiv.

27. U pogledu primenljivosti člana 13, Ombudman podseća da je ESLJP nekoliko puta naglasio da prekomerno kašnjenje u sprovođenju pravde u pogledu toga da stranka nema nikakav pravni lek u slučajevima kašnjenja u sudskom postupku, čini pretnju vladavini prava unutar domaćeg pravnog poretka (vidi presudu u slučaju *Bottazzi protiv Italije* od 28. jula 1999. i presudu u slučaju *Di Mauro protiv Italije* od 28. jula 1999. god.).
28. U vezi sa zahtevima iz člana 13 EKLJP, Ombudsman podseća da je efekat ovog člana da traži da se jedna odredba domaćeg pravnog sredstva bavi sa sadržajem "sporne žalbe", shodno Konvenciji, i odobri odgovarajuće olakšanje (vidi, npr presuda *Kaya protiv Turske*, 19. februara, 1998. godine). Bilo koje takvo sredstvo mora da bude efektivno kako u praksi, tako i u zakonu (vidi, na primer, presuda *Ilhan protiv Turske*, 27. juna, 2000. godine).
29. U vezi žalbe o dužini postupka, Ombudsman podseća da "delotvorni pravni lekovi" u smislu člana 13. treba ili bi trebalo da budu u stanju da spreče navodno kršenje ili da spreče nastavak istog, ili da obezbede adekvatno poboljšanje za bilo kakvu povredu koja se već dogodila (vidi gore pomenutu presudu *Kudla*).
30. Ombudsman uočava da u našem unutrašnjem sistemu ne postoji pravni mehanizam kojim bi se podnosilac žalbe mogao žaliti na odugovlačenje postupka, kako bi postigao bilo kakvo olakšanje u vidu prevencije ili obeštećenja.

Zaključci Ombudsmana

31. Ombudsman podseća da se, prema sudskoj praksi ESLJP-a, trajanje postupka izračunava od dana podnošenja tužbe, što je u konkretnom slučaju 26. jun 2019. godina, i zaključuje da takvo kašnjenje bez konačne odluke krši:

- *Pravo na pravično suđenje, redovni postupak u razumnom roku utvrđen i zaštićeno članom 31. Ustava Republike Kosovo i članom 6 EKLJP.*
- *Pravo na pravno sredstvo zaštićeno članom 32 Ustava Republike Kosovo i članom 13 EKLJP.*
- *Pravo na sudsku zaštitu prava utvrđenih članom 54 Ustava Republike Kosovo.*

Na osnovu gore navedenih, Ombudsman u saglasnosti sa članom 135, stav 3 Ustava Republike Kosovo, "[...] ima pravo da vrši preporuke i predlaže mere, onda kada primeti kršenje prava i sloboda ljudi od strane organa javne administracije i ostalih državnih organa," i u saglasnosti sa članom 16, stav 8 Zakona br. O5/L-019 o Ombudsmanu, prema

kojim “Ombudsman može dati opšte preporuke za funkcionisanje pravosudnog sistema. Ombudsman neće se umešati u slučajevima i drugim pravnim procedurama koja se odvijaju pred sudovima, osim slučaja kada postoji odugovlačenjem procedura”, na osnovu napred navedene pravne analize, u svojstvu davaoca preporuke, pozivajući se na gore navedene argumente, u cilju poboljšanja funkcionisanja pravosudnog sistema Republike Kosova, i:

PREPORUČUJE

Osnovnom sudu u Prištini:

- ***Da bez daljeg odlaganja preduzme relevantne radnje za razmatranje i odlučivanje o predmetu C.nr.2115/2019.***

U saglasnosti sa članom 132, stav 3 Ustava Republike Kosovo („Bilo koji drugi organ ili institucija, koja sprovodi legitimnu vlast u Republici Kosovo je dužna da odgovori na zahteve Ombudsmana i da mu/joj predstavi sva dokumenta i informacije koje su od njega zatražena u saglasnosti sa zakonom” i članom 28 Zakona br. 05/L-019 o Ombudsmanu (“Autoriteti, kojima je Ombudsman uputio preporuke, zahtev ili predlog za preduzimanje konkretnih mera, uključujući i disciplinske mere, treba da odgovore u roku od trideset (30) dana. Odgovor treba da sadrži razloge u pisanoj formi o preduzetim radnjama u vezi navedenog pitanja”), ljubazno Vas molim da nas obavestite o preduzetim radnjama u vezi navedenog pitanja.

S poštovanjem,

Naim Qelaj

Ombudsman